

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Кафедра епізоотології, мікробіології і вірусології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Дека́н факультету ветеринарної медицини

Микола ЦВІЛХОВСЬКИЙ

“ 24 ” 05 2022 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри епізоотології,
мікробіології і вірусології

Протокол №5 від «05» травня 2022 р.

Завідувач кафедри епізоотології,
мікробіології і вірусології

Володимир МЕЛЬНИК

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Ветеринарна медицина»

д.вет.н., завідувач кафедри терапії
і клінічної діагностики

Наталія ГРУШАНСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ветеринарне забезпечення у птахівництві

спеціальність - 211 – «Ветеринарна медицина» _____

освітня програма - Ветеринарна медицина _____

Факультет - Ветеринарної медицини _____

Розробники: Литвиненко Віктор Миколайович к.вет.н., доцент

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2022 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Ветеринарне забезпечення у птахівництві

(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	211 - Ветеринарна медицина	
Освітня програма	Ветеринарна медицина	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	60	
Кількість кредитів ECTS	2	
Кількість змістових модулів	1	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	Залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання повного курсу	денна форма навчання скороченого курсу
Рік підготовки (курс)	4	4
Семестр	8	8
Лекційні заняття	7,5 год.	7,5 год.
Практичні, семінарські заняття	.	.
Лабораторні заняття	7,5 год	7,5 год
Самостійна робота	45 год.	45 год.
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	2 год.	2 год.

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета оволодіння методами діагностики, вакцинопрофілактики, проведення ветеринарно-санітарних і протиепізоотичних заходів у системі контролю і нагляду в інкубаторах та на підприємствах з вирощування птахів

Завдання:

- Засвоїти систему з біозахисту та біобезеки;
- вміти оцінити, модулювати, прогнозувати епізоотичний стан птахогосподарства та оточуючого довкілля;
- ознайомити з особливостями проведення діагностичної роботи серед птахів та в лабораторіях;
- вивчити методику складання плану вакцинації та протиепізоотичних заходів по забезпеченню благополуччя господарств, населених пунктів щодо інфекційних хвороб зважаючи на моніторингові дослідження;

- опанувати особливості організації та проведення дезінфекції, дезінвазії, дезінсекції та дератизації на промислових об'єктах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- принципи контролю та моніторингових досліджень для охорони території України від занесення збудників транскордонних та інших заразних хвороб птахів;
- організацію і проведення планових діагностичних досліджень і профілактичних обробок проти інфекційних і не заразних хвороб;
- заходи біобезпеки щодо охорони господарства та навколишнього середовища від проникнення збудників заразних хвороб;
- здійснювати контроль за дотриманням обслуговуючим персоналом ветеринарно-санітарних правил з забезпечення благополуччя птахів;
- як організувати профілактичну дезінфекцію, дезінвазію, дезінсекцію та дератизацію;
- вивчити методику складання плану вакцинацій по забезпеченню благополуччя господарств, населених пунктів;
- ознайомитись з існуючими Державними стандартами лабораторної діагностики інфекційних хвороб тварин бактеріальної, мікологічної та вірусної природи;
- сучасну динаміку найбільш поширених в Україні інфекційних хвороб птахів.

вміти:

- передбачити можливість виникнення і поширення хвороб птахів;
- своєчасно визначати прогноз щодо перебігу і закінчення хвороби;
- запобігати виникненню ускладнень за вакцинації птиці;
- проводити санацію приміщень, інкубатора;
- на основі лабораторних та диференційних ознак встановити діагноз;
- організувати заходи з ліквідації транскордонних та емерджентних хвороб;
- проводити заходи щодо недопущення контамінації персоналу та ліквідації виробничих ризиків і критичних точок поширення хвороби;
- проводити перевірку ветеринарних документів, транспортних засобів, огляд тварин та підконтрольних вантажів, що імпортуються, експортуються, є транзитними чи перевозяться в межах держави відповідно до Міжнародних регламентів.

Набуття компетентностей:

- **загальні компетентності (ЗК):**
- ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК9. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- **фахові (спеціальні) компетентності (ФК):**
- ФК 7. Здатність організувати і проводити лабораторні та спеціальні

діагностичні дослідження й аналізувати їх результати.

- ФК 8. Здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин різних класів і видів, хворих на інфекційні хвороби.
- ФК 12. Здатність розробляти та реалізовувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.
- ФК 13. Здатність розробляти стратегії профілактики хвороб різної етіології.
- ФК 19. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.
- ФК 20. Здатність організовувати, здійснювати і контролювати документообіг під час професійної діяльності.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної форми навчання;

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма повного курсу							денна форма скороченого курсу						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Назва														
Тема 1. Діагностичні дослідження у птхівництві	1	8	1	1			6	8	1	1				6
Тема 2. Вакцинопрофілактика та методи введення вакцин птахам	3	8	1	1			6	8	1	1				6
Тема 3. Фактори впливу на ефективність вакцинації, профілактика поствакцинальних реакцій	5	8	1	1			6	8	1	1				6
Тема 4. Грип птахів та заходи ліквідації як особливо небезпечного захворювання	7	8	1	1			6	8	1	1				6
Тема 5. Ньюкаслська хвороба. Заходи профілактики і ліквідації транскордонних захворювань птахів	9	8	1	1			6	8	1	1				6
Тема 6. Сальмонельози птахів	11	8	1	1			6	8	1	1				6
Тема 7. Інфекційний бронхіт курей	13	8	1	1			6	8	1	1				6

Тема 8. Хвороба Марека	15	4	0,5	0,5			3	4	0,5	0,5			3
Разом за змістовим модулем 1			7,5	7,5			45		7,5	7,5			45
Усього годин	60							60					

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Відбір і підготовка зразків патологічного матеріалу і крові	2
2	Лабораторні методи досліджень з хвороб птахів	2
3	Дослідження якості кормів, води та загальнопрофілактичні обробки птахів.	2
4	Хвороба Гамборо	2
5	Пневмовірози. Метапневмовіроз.	2
6	Пастерельоз	2
7	Вірусний ентерит і гепатит водоплавних птахів	2
8	Аспергільоз. Кандидамікоз	1

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

Контрольні запитання

1. Назвати збудника НХ і перерахувати вакцинні штами НХ?
2. Вказати основні патологоанатомічні ознаки НХ?
3. Розповісти за лабораторну діагностику НХ, Особливості ранньої вакцинації НХ?
4. Що таке індекс внутрішньоцеребральної патогенності (ICPI)?
5. Пояснити принцип вакцинації птахів проти НХ?
6. Переваги та недоліки інактивованих вакцин при НХ?
7. Безпека людей при роботі з інфікованим матеріалом за грипу птахів та ньюкаслської хвороби?
8. Етіопатогенні характеристики параміксовірозів?
9. Етіологія інфекційного ринотрахеїту (TRT)?
10. Діагностика TRT?

11. Етіологія грипу птахів?
12. Диференційна діагностика чуми та псевдочуми птахів?
13. Особливості перебігу ІБК?
14. Час та роль вакцинації проти ХМ?
15. Описати методику визначення дати першої вакцинації проти ІБК?
16. Назвіть методи введення вакцин в організм птахів?
17. Перевагим та недоліки введення вакцин з водою, перерахуйте фактори впливу на якість вакцинації з водою, Як проводиться контроль якості впоювання вакцини?
18. Розтлумачити поняття зрошування, спрей, аерозоль від розміру краплинки розчину, Переваги та недоліки вакцинації спреєм?
19. Розповісти про організаційні заходи при проведенні спрей вакцинації?
20. Переваги та недоліки інтраокулярного методу вакцинації, Назвати організаційні заходи при ін'єкційному методі вакцинації?

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОС «Магістр» Спеціальність Ветеринарна медицина	КАФЕДРА ЕПІЗООТОЛОГІЇ, МІКРОБІОЛОГІЇ І ВІРУСОЛОГІЇ	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № _1_ з дисципліни «ЕПІЗООТОЛОГІЯ ТА ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ»	«Затверджую» Завідувач кафедри _____ Мельник В.В. 5 травня 2022 р.
<i>Екзаменаційні запитання</i>			
Що таке індекс внутрішньочеребральної патогенності (ІСРІ)?			
Пояснити принцип вакцинації птахів проти НХ?			
<i>Тестові завдання різних типів</i>			

1. Який перебіг хвороби є типовим при віспі птахів?
  - надгострий
  - гострий
  - підгострий
  - хронічний
2. Які з цих вакцин використовують для вакцинації віспи?
  - суха вірус вакцина із штаму Ла-Сота
  - суха ембріон-вакцина з голубиноного штаму Нью-Джерсі
  - ембріон-вакцина із штаму «О»
  - інактивована вакцина А1-А8
  - ?
3. Які із поданих нижче визначень можуть бути характерними для ВГК?
  - хвороба, яка у дорослих качок протікає в основному безсимптомно
  - висококонтагіозна, переважно гострого перебігу хвороба каченят
  - хвороба каченят, яка характеризується ураженням печінки, легень і плеври
  - вірусна хвороба каченят, яка характеризується явищем септицемії
  - хвороба каченят, яка характеризується ураженням зобу і жовчних ходів печінки
4. В якій країні вперше був відкритий вірусний гепатит каченят?
  - Україна

- США
- Франція
- Індія
- Німеччина

5. Вкажіть вакцинні штами вірусів відповідно до інфекційних захворювань

- Md-5, SB-1, HPRS-24, THV-1-хвороба Марека
- Масачусетськими варіантами (H120, Ma5), Arcansas, серотипу D-інфекційний бронхіт курей
- БГ, Lukert, D-78, Winterfield 2512-хвороба Гамборо
- LaSota, Хитчнер В1, Ulster 2С, клон 30-ньюкаслська хвороба

6. Назвіть синоніми хвороби Гамборо?

- інфекційний бурсит курей (ІБК)
- інфекційний бронхіт
- інфекційний ларинготрахеїт
- інфекційна бурсальна хвороба
- нейролімфоматоз

7. Назвіть найбільш характерний колір і консистенцію фекалій у курчат хворих на інфекційний бурсит?

- водянисті біло-жовтуваті
- криваві, з домішками слизу
- білі, пінисті з домішками крові
- відсутні будь-які зміни кольору і консистенції

8. Яка середньостатистична тривалість трансваріального імунітету при ІБК?

- 14.днів
- 30 днів
- 60 днів
- 1 рік і більше

9. Як поступають з хворою птицею в неблагополучному щодо грипу птахів господарстві?

- лікують антибіотиками
- лікують гіперімунними сироватками
- забивають і при відсутності крововиливів використовують після термічної обробки
- забивають і використовують без обмежень

10. Яка максимальна тривалість вірусоносійства при грипі птиці?

- 10-15 днів
- 1 місяць
- 2 місяці
- вірусоносійства при грипі птиці не спостерігається

8. Методи навчання.

- Словесні (лекційний, пояснення, дискусія, інструктаж, бесіда);
- Наочні (демонстрація презентацій, фото, відео);
- Онлайн навчання за системою ельорн;
- Практичні (лабораторна робота, практична робота, робота на пасіці).

9. Форми контролю.

- Поточний (опитування, тестування);
- Рубіжний (контрольна робота, реферат, модулі);

- Підсумковий (тестування, онлайн тестування, залік).

-

10. **Розподіл балів, які отримують студенти.** Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

11. Методичне забезпечення

1. Недосеков В.В., Поліщук В.В., Литвиненко В.М., Сорокіна Н.Г., Мельник В.В., Мартинюк О.Г. Практикум із загальної епізотології/Навчальний посібник для підготовки фахівців ВЗО III – IV рівнів акредитації. Спеціальності “Ветеринарна медицина” Київ 2018. – 188 с.

12. Рекомендована література

– основна;

1. Законодавство України про ветеринарну медицину. За ред. П.П.Достоєвського та В.І.Хоменко. - К.: Урожай. - 1999.-592 с.
2. Литвин В.П., Ярчук Б.М./Загальна епізоотологія/ К. - 1995. - 256 с.
3. Литвин В.П., Олейник Л.В., Корнієнко Л.М. та ін.. Факторні хвороби сільськогосподарських тварин.- К.:Аграрна наука, 2002.-400с
4. Литвиненко В.М., Мельник В.В, Недосеков В.В., Мартинюк О.Г., Сорокіна Н.Г. Епізоотологія у схемах і діаграмах. Навчальний посібник. Київ НУБіП - 2022. - С.310.
5. Литвиненко В.М. Вакцинопрофілактика захворювань птахів. Навчальний посібник для студентів магістратури факультету ветеринарної медицини. Київ - 2016. - С.164.
6. Литвин В.П., Литвиненко В.М. Ветеринарне забезпечення бджільництва. Посібник для магістрів факультету ветеринарної медицини. Київ - 2021. С.302.

7. Ярчук Б.М., Вербицький П.І., Литвин В.П., Корнієнко Л.Є., Домбровський О.Б., Тирсін Р.В., Корнієнко Л.М. Загальна епізоотологія. /Б.М. Ярчук, П.І. Вербицький, В.П. Литвин/ Підручник – Біла Церква. – 2002. – 656 с.
8. Галатюк О.Є., Радзиховський М.Л. Організація профілактичних та оздоровчих заходів при інфекційних хворобах тварин/О.Є.Галатюк, М.Л. Радзиховський. Методичний посібник. –Житомир. – 2013. – 456 с.

– допоміжна.

1. Корнієнко Л.Є., Наливайко Л.І., Недосєков В.В., Ушкалов В.О., Ярчук Б.М., Корнієнко Л.М., Дудніков Л.А. Інфекційні хвороби птиці/ - 2012. - 528 с.
2. Недосєков В.В., Макаров В.В., Мельник В.В. Посібник по викоріненню хвороб шляхом стемпінг-аут/ В.В. Недосєков, В.В. Макаров, В.В. Мельник. Навчальний посібник. – Київ. -2011. – 123 с.
3. Корнієнко Л.Є., Бусол В.О., Недосєков В.В., Ушкалов В.О., Головка А.М., Корнієнко Л.М., Ярчук Б.М., Дудніков Л.А. Інфекційні хвороби тварин з везикулярним синдромом/ Л.Є. Корнієнко, В.О. Бусол, В.В. Недосєков. Навчальний посібник /За редакцією Л.Є. Корнієнка. – Біла Церква. – 2010. – 272 с.
4. Недосєков В.В., Макаров В.В. Міжнародна класифікація хвороб і особливо небезпечні інфекції тварин/ В.В. Недосєков, В.В. Макаров. Навчальний посібник. - Київ. – 2010. 120 с.
5. Галатюк О.Є. Хвороби бджіл з основами бджільництва. Житомир 2006. С. 288.

13. Інформаційні ресурси

1. www.vet.gov.ua
2. www.rada.gov.ua
3. www.nau.ua
4. Законодавство України/ Верховна рада України. <http://zakon2.rada.gov.ua>
5. Епізоотологічний словник / В.В. Поліщук - 2013. <http://twin.nauu.kiev.ua/vet/vpol.nsf/b3266a3c17f9bb7085256b870069c0a9/80d1fd7045cca177c225730700364b9a?OpenDocument>
6. Спеціальна епізоотологія / А. Ф. Каришева - 2002. <http://medbib.in.ua/spetsialna-epizootologiya.html>
7. Бойко Н.І., Бойко Г.В., Литвиненко В.М., Напненко О.О. Лабораторна діагностика та вакцинопрофілактика захворювань птахів. Київ -2017. С. 551. <http://dspace.nubip.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/5055/1/%d0%91%d0%be%d0%b9%d0%ba%d0%be%d0%9b%d0%b0%d0%b1%20%d0%b4%d1%96%d0%b0%d0%b3%d0%bd%d0%be%d1%81%d1%82%d0%b8%d0%ba%d0%b0%20%d0%bf%d1%82%d0%b0%d1%85%d1%96%d0%b2.pdf>
- 8.